

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Галя Михайлова Кожухарова
ДИПКУ, Тракийски университет, гр. Стара Загора

за дисертационен труд

за присъждане на образователната и научна степен “доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... Докторска програма “Методика на обучението по математика, информатика и информационни технологии”

Тема на дисертационния труд: *”Формиране на умения за общуване в обучението по информационни технологии”*

Автор: Иван Димов Петков

Научни ръководители: проф. д-р Тони Чехларова

доц. Евгения Сендова

1. Общо представяне на процедурата и дисертацията

Настоящата рецензия е разработена на основание Заповед на Директора на ИМИ БАН, София - №: 30 от 30.01.2020 г. в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Правилата за развитие на академичния състав на ИМИ - БАН, гр. София.

Дисертационният труд заедно с библиографията и приложенията е в общ обем от 165 страници. Основният текст е 139 страници и 16 страници допълнителен текст, включващ списък на използваната литература и 4 приложения. Библиографията съдържа списък от 129 източника от научна литература, от които 84 на български език и 45 на английски език. 25 фигури и 49 таблици

Дисертационният труд съдържа въведение, три глави, заключение, списък с фигури, таблици, авторски публикации по темата, цитирана литература и приложения.

2. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем.

Дисертационният труд на тема „Формиране на умения за общуване в обучението по информационни технологии“ с автор Иван Димов Петков представя едно задълбочено научно изследване върху един изключително актуален проблем, свързан с формиране на умения за общуване в обучението по информационни технологии. По своята същност изследването има интегративен характер, като съчетава общопедагогически и психологически с частнодидактически изследвания.

В дисертационния труд е представен проблем, чиято важност може да се разглежда в следните аспекти:

- Развитието на технологиите изисква нова организация на процеса на обучение на съвременните дигитални поколения ученици,
- Необходимо е специално проучване на процеса на общуване в дигитална среда. Това е свързано и с една от основните ключови компетентности според европейската референтна рамка.

3. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал.

В дисертационното изследване основното внимание на автора е насочено към теоретичната основа на проблема за общуването, като един от феномените, които характеризират психическата същност на хората, педагогическите измерения на общуването и възможностите за формирането им в частнодидактически аспект. Използван е интегративния подход, като същността на общуването е свързана с области като философия, логика, етика, социология, психология, педагогика и др.

Направената теоретична обосновка показва задълбочено познаване на литературата в исторически и съвременен план, с което надхвърля рамките на частнодидактическо изследване. Представени са структурата на общуването, характеристиките, функциите, средства за общуване, видовете и моделите на общуване. Представени са специфичните особености на общуването в обучението по информационни технологии.

От подбора на цитираната литература и начина на боравене с нея проличава широкото и задълбочено познаване на литературата и научните постижения в

изследователската област на дисертационния труд. Това дава основания на докторанта да систематизира критично и да обмисля съществуващите научни тези и да заема аргументирана позиция по всяка една от тях.

4. Съответствие на избраната методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд с постигнатите приноси.

Използваната методика в изследването е подходящо подбрана. Концепцията съдържа точни и ясни постановки, които коректно очертават параметрите на изследването. Конкретизирани са методите на изследването.

На базата на обстоен анализ на учебната документация за обучението по информационни технологии са представени инструменти за електронно обучение, използвани в часовете по информационни технологии и във връзка с това са разкрити специфичните особености на общуването в обучението по информационни технологии.

В дисертацията са представени резултатите от проучване степента на използване на съвременните информационно-комуникационна технологии в обучението по Информационни технологии, като средство за споделяне и общуване са разкрити възможности за неговото оптимизиране. След задълбочен анализ на елементите, изграждащи образователната среда и типовете отношения са експериментирани работещи алтернативи, които са в състояние да подобрят общуването между участниците в учебния процес.

Проведеният експериментът включва: анкетно проучване сред ученици и учители за установяване характеристиките на образователната среда по информационни технологии; организиране и провеждане на училищен проект на тема „Валентинка“; използване на онлайн конкурси с насоченост математика, изкуство и информационни технологии в часовете по информационни технологии, обучение в малки учебно-изследователски общности с насоченост математика с компютър и използване на уебинари в часовете по информационни технологии.

Приложени са качествен и количествен подходи при обобщаване резултатите от различните дейности.

5. Приноси на дисертационния труд.

- Направен е теоретичен анализ на проблема за общуването и комуникацията, техни модели, функции, видове, структури, свързани с обучението по информационни технологии.

- Разработен е модел на общуване по информационни технологии.

- Направена е конкретизация на модела при:

- използване на онлайн състезания и конкурси в обучението по информационни технологии;

- участие в уебинар по време на час по информационни технологии;

- работа в малка учебно-изследователска общност;

- проектна работа в часовете по информационни технологии.

6. Преценка на публикациите по дисертационния труд, цитиране от други автори.

Докторантът е представил 4 публикации по темата на дисертацията, две от които са самостоятелни. Представен е и списък със 17 доклада от научни конференции, на които са представяни резултати от проведените изследвания. Всички статии са по темата на дисертацията и отговарят по брой, съдържание и качество на изискванията.

Няма забелязани цитирания.

6. Автореферат

Авторефератът е разработен според изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на БАН и на ИМИ – БАН и отразява точно основните резултати, получени в дисертационното изследване.

7. Препоръки и въпроси.

Докторантът Иван Димов Петков притежава богат професионален опит и редица активности. Участието в големия брой конференции показва траен интерес за търсене и прилагане на иновативни подходи и технологии в пряката работа с учениците.

Мисля че разработката би спечелила при формулиране на обобщени изводи от цялостната експериментална дейност.

Можете ли да формулирате критерии и показатели на изследването.

Как доказвате хипотезата на изследването си?

8. Заключение

Дисертационният труд съдържа несъмнени научно-теоретични и приложни изследвания и съответни резултати, които представляват принос в методиката на обучението по информационни технологии и отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на БАН и на ИМИ – БАН.

На основание посочените достойнства на дисертационния труд и безспорните приноси на докторанта Иван Димов Петков, свързани с разработения и представен дисертационен труд на тема „Формиране на умения за общуване в обучението по информационни технологии“, убедено **давам своята положителна оценка** за проведеното изследване, представено в настоящия дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, поради което предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен “доктор” на Иван Димов Петков в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... ; докторска програма “Методика на обучението по математика, информатика и информационни технологии”.

18.03. 2020. г.

Рецензент:

(проф. д-р Галя Кожухарова)